

יסודות השבת

שיעור תשעה עשר

איסור מלאכת גוי בשבת

מקורות

- א. מכילתא מסכתא דפסחא פרשה ט ד"ה כל מלאכה
- ב. גמ' קכא. "מתני' נכרי... דנפשיה עביד"; קנ. "מתני'... עמי לערב"
- ג. ירושלמי שבת פ"א ה"ט
- ד. רש"י שמות יב, טז; רמב"ן, שם
- ה. יראים סי' שד "...אסמכתא בעלמא הוא"; סמ"ג לאוין סי' עה "תניא... דרשה גמורה"; שו"ת מהר"ח אור זרוע סי' ל
- ו. רש"י ע"ז טו. ד"ה כיון
- ז. רמב"ם הל' שבת פ"ו ה"א; הגהות מיימוניות שם, אות ב
- ח. ריטב"א קכב. ד"ה בשביל
- ט. פרי מגדים משבצות זהב סי' רמג ס"ק ג
- י. שו"ת אבני נזר או"ח סי' מא אות ג

מכילתא דרבי ישמעאל מסכתא דפסחא פרשה ט

כל מלאכה לא יעשה בהם - לא תעשה אתה ולא יעשה חברך ולא יעשה גוי מלאכתך. אתה אומר כן, או אינו אלא לא תעשה אתה ולא יעשה חברך ויעשה גוי מלאכתך? תלמוד לומר 'ששת ימים תעשה מלאכה' וגו', הא למדת 'וכל מלאכה לא יעשה בהם' - לא תעשה אתה ולא יעשה חברך ולא יעשה גוי מלאכתך, דברי רבי יאשיה. רבי יונתן אומר: אין צריך, והלא כבר נאמר 'זכור את יום השבת לקדשו', והלא דברים קל וחומר, ומה אם שבת חמורה אין אתה מוזהר על מלאכת הגוי במלאכתך, יום טוב הקל דין הוא שלא תהא מוזהר על מלאכת הגוי במלאכתך, תלמוד לומר 'כל מלאכה לא יעשה בהם'. אין לי אלא יום טוב שאתה מוזהר על מלאכת חברך במלאכתך, שבת מניין? קל וחומר, ומה אם יום טוב הקל אתה מוזהר על מלאכת חברך במלאכתך, שבת חמורה דין הוא שתהא מוזהר על מלאכת חברך במלאכתך.

ירושלמי שבת פ"א ה"ט

נתן כליו לכובס נכרי ובא ומצאו עובד בו בשבת - אסור. אמר רבי יודן: ויימר ליה דלא יעבוד. אמר רבי יודן אבוי דרבי: מתנייה הוא דתימר בטובת הנייה, אבל בשכיר בעבידתיה הוא עסיק.

רש"י שמות פרק יב פס' טז

לא יעשה בהם - אפילו על ידי אחרים.

רמב"ן, שם

כל מלאכה לא יעשה בהם - פירש רש"י אפילו על ידי אחרים. ולא הבינותי זה, שאם האחרים האלו ישראל, הם עצמן מוזהרין עליה, ואין אני מוזהר במלאכתי שלא תעשה על ידו, אלא שאם מטעה אותו באסור, מוזהר עליה משום 'ולפני עור לא תתן מכשול', בין במלאכתו בין במלאכת העושה עצמו. ואם אחרים הללו גוים, אין אנו מוזהרים בתורה על מלאכה של גוי כלל לא ביום טוב ולא בשבת, אלא שיש בה שבות מדבריהם עם האמירה שלנו, כמו שאמרו אמירה לגוי שבות, וזה דבר מבואר בגמרא:

אבל מצאתי במכילתא: 'כל מלאכה לא יעשה בהם, לא תעשה אתה, ולא יעשה חברך, ולא יעשה גוי מלאכתך. אתה אומר לא תעשה אתה ולא יעשה חברך ולא יעשה גוי מלאכתך, או לא תעשה אתה ולא יעשה חברך ולא יעשה גוי מלאכתך, תלמוד לומר ששת ימים תעשה מלאכה, הא לא תעשה אתה ולא יעשה חברך אבל יעשה גוי מלאכתו. דברי ר' יאשיה. ור' יונתן אומר אינו צריך, והלא כבר נאמר ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך, והרי דברים קל וחומר, ומה שבת חמורה אין אתה מוזהר על מלאכת הגוי כמלאכתך וכו'.' ע"כ בברייתא זו. ובודאי היא אסמכתא בעלמא שבאו לאסור מדבריהם אמירה במלאכת שלנו, וסמכו אותה למקרא הזה, אבל במלאכת הגוי בשלו מותר. ולפי דרכנו למדנו שלא גזרו באמירה לגוי אלא בשלנו, אבל בשלו אומר לגוי ועושה. וכן פירש רש"י בגמרא בבא מציעא.

יראים ס"י שד

תניא במכילתא כל מלאכה לא יעשה בהם לא תעשה אתה ולא יעשה חברך ולא יעשה העובד כוכבים מלאכתך למדנו מכאן שאסור לישראל להניח העובד כוכבים לעשות מלאכתו בין ביום טוב בין בשבת מדאורייתא אבל אם מסר לו ישראל מע"ש המלאכה מותר... למדנו שאסורה מן התורה שיעשה העובד כוכבים האש לצורך ישראל בשבת ולא לכבד את הבית אפי' בכליו של עובד כוכבים ולא להוציא קדירות ישראל חוץ מן הגחלים דכל זה מלאכת ישראל מיקרי ותן לחכם ויחכם עוד. והא דתנן עובד כוכבים שבא לכבות פי' דליקת ישראל אין אומרים לו כבה ואל תכבה פי' אין צריך לומר לו אל תכבה התם היינו טעמא דההוא כבוי אינה מלאכה מן התורה שהיא מלאכה שא"צ לגופה לא חייב עליה כבוי זה בגחלים שאינם ראויים לשימוש קאמר כגון כבוי דליקת בגדים ואוכלים. והא דאמרינן לעיל אמירה לעובד כוכבים שבות באיסורא דאורייתא בשאינה מלאכת ישראל קאמר כגון אומרים לעובד כוכבים תעשה אש שלך לצורכי אי נמי י"ל קרא דמייתנין הכא אסמכתא בעלמא הוא.

סמ"ג לאוין ס"י עה

ותניא במכילתיה 'כל מלאכה לא יעשה בהן, לא תעשה אתה ולא יעשה חברך ולא יעשה הגוי מלאכתך', משמע מכאן שאסור לישראל להניח לגוי לעשות מלאכתו בין ביום טוב בין בשבת דאורייתא, אבל אם מסר לו הישראל המלאכה מערב שבת מותר. ובלבד שיהא בביתו של גוי כאשר בארנו בהלכות שבת. אמנם יש לומר שהיא אסמכתא בעלמא, שאם היתה מן התורה לא היו מתירין חכמים לעשותה אף בביתו של גוי, ואף מסרה מערב שבת. ולשון לא יעשה הכתוב בתורה מוכיח קצת שהוא דרשה גמורה.

שו"ת מהר"ח אור זרוע ס"י ל

כתב בספר המצות דתניא במכילתא כל מלאכה לא יעשה בהם, לא תעשה אתה ולא יעשה לך חברך ולא יעשה לך גוי. ונראה לו שאינה אלא אסמכתא מדשרינן ליתן כלים לכובס נכרי וכן עורות לעבדן בבית הגוי. ואי אסיר מדאורייתא לא היה ראוי לחלק בין בביתו של ישראל לבביתו של הגוי. ומיהו לשון לא יעשה הכתוב בתורה משמע קצת שהיא דרשה גמורה ע"כ דבריו. ולי נראה שדרשה גמורה היא ואסורה מדאורייתא היכא דלא קצץ דבדישראל קא טרח אבל היכא דקצץ גוי בדנפשיה קא טרח, והיה מותר מן התורה אפילו בבית ישראל אלא שרבנן החמירו ולא התירו אלא בביתו של גוי.

חידושי הריטב"א שבת קכב.

בשביל ישראל אסור - פי' אסור לכל ישראל שבעולם ולא אמרו הנעשה לישראל זה מותר לישראל אחר אלא בדבר שאין בו אלא איסור תחומין דאיסורא דרבנן הוא ואינו שוה בכל, וכדמוכח בפרק אין צדין בשמעתא דגוי שהביא דורון לישראל וכדכתיבנא התם בס"ד, ויש שהקשו בתוספות אמאי חמור מה שעשה גוי לישראל ממה שעשה ישראל לעצמו שבישל בשוגג שהוא מותר לו אליבא דרבי מאיר דקי"ל כותיה לדעת רוב הפוסקים ז"ל כדכתיבנא בפ"א דחולין בס"ד אלא דלא דרשינן ליה בפרקא, וי"ל דשאני מבשל בשוגג דליכא למיגזר דאי שרית ליה אתי לבשל במזיד שלא נחשדו ישראל בכך, אבל במלאכות הנעשות על ידי גוי אי שרית ליה כשעשה לו גוי בלא אמירתו אתי למימר ליה עשה לי דקיל ליה אמירה לגוי, ואף על גב דאמירה לגוי שבות דרבנן, עשו חכמים חיזוק לאסור אף מה שעשה הגוי מעצמו לצורך ישראל, דאי לאו הא לא קיימא הא, וכולה חדא גזירה היא כדי שלא יעשה אדם מלאכתו בשבת על ידי גוי ונעשה השבת חול.

פרי מגדים משבצות זהב סי' רמג ס"ק ג

ומה שכתב דמלאכה ע"י עכו"ם לישראל דין תורה, באמת כל הפוסקים כתבו דהוה דרבנן, ועיי' אליה רבה כאן אות א' וח'. ורש"י פרשת בא [שמות יב, טז] על פסוק לא יעשה בהם, ור"א מזרחי [שם]. והנה יש לומר אסמכתא כי האי חשוב כדין תורה, כמו שכתבו התוספות עבודה זרה כ"ב א' ד"ה תיפוק, דחול המועד מלאכה קרי לה דין תורה, שיש לה סמך מן התורה, ובפתיחה כוללת [ח"א אות כ ד"ה החמישי] כתבנו מזה. וא"כ יש לומר מראית עין בדרבנן שרי היכא דלית אסמכתא, מה שאין כן אסמכתא הוה כדין תורה לענין זה. גם יש לומר היכא דעכו"ם בדברים של ישראל מן התורה אסור, ובשל עצמו לצורך ישראל מדרבנן, כמו שכתב אליה רבה [ס"ק א'.

שו"ת אבני נזר או"ח סי' מא אות ג

על כן נראה לי בדעת הר"ן ז"ל דתרי גווני איסורים יש בגוי העושה מלאכתו של ישראל בשבת. הא' משום שליחות דלחומרא יש שליחות לנכרי [ע"ע להלן סי' מ"ג אות ו']. הב' דאפילו הגוי עושה מאליו בלא צווי ישראל כל שעושה לטובת ישראל בלי שיצפה לתשלום גמול אסור. ודבר זה מוכח מדהקשה הש"ס [דף קכ"א ע"א] בדליקה דכוותה נכרי בעושה לדעת ישראל מי שרי. ופרש"י עושה לדעת ישראל שיודע שנוח לישראל [והה"מ [פי"ב ה"ז] הביא לשון רש"י ההוא. דלא כפרש"י יבמות [קיד ע"א] שאביו עומד עליו] ודבר זה אינו משום שגוזרין שיאמר להגוי. דאם כן מה משני הש"ס נכרי אדעתא דנפשי' עביד. דלענין גזירה שמא יאמר לו אין חילוק בין עושה הגוי בחנם או בשכר... ועל כורחך דהכא אין גוזרין דמשום דליקה הקילו כדעת הרשב"א בסוף ספר עבוה"ק. או כדעת התוס' משום שאין ישראל נהנה מגוף המלאכה כמו שכתבו התוס' [קכב ע"א]. אלא דבעושה לדעת ישראל מדינא אסור מדרבנן. שהרי אסור מחמר אפילו בבהמת גוי [כמ"ש הר"ן ריש פרק מי שהחשיך ובפרק קמא דע"ז] הרי דאסור משום שהבהמה עשה על דעתו. וכן אסרה תורה בקטן עושה על דעת אביו. היינו שהקטן עושה מחמת שיודע שנה לאביו [כמו שפרש"י] אף שאינו מצוהו ולית ב' משום להזהיר גדולים על הקטנים. מכל מקום אסרה תורה מדכתיב ובנך. והוא טעם אחד עם איסור בהמה משום שעושים על דעתו כדאיתא בפרק קמא דקידושין [כב ע"ב] עבד קטן כבהמה דמי. על כן בגוי עושה על דעתו, הגם שלא דמי לבהמה וקטן שאין להם דעת עצמם כלל. מכל מקום ה' אסור מדרבנן. ולא משום שליחות שהרי אין ישראל שולחו ומצוהו כלל. רק שהנכרי עושה על דעתו אסור. קיצור הדברים, דשני איסורים יש בגוי עושה מלאכתו של ישראל. הא' מה שהישראל שולחו. הב' מה שהנכרי עושה על דעתו.

בשיעורים הקודמים עסקנו בדין שביתת בנו ובתו, עבדו ואמתו, גרו ובהמתו המפורשים בתורה. כמו כן עיינו בדין שביתת כלים השנוי במחלוקת התנאים.

בנוסף לאיסורים אלו, במכילתא מובאת דרשה המלמדת על איסור במלאכתו הנעשית על ידי גוי:

כל מלאכה לא יעשה בהם – לא תעשה אתה ולא יעשה חברך ולא יעשה גוי מלאכתך.

[מכילתא מסכתא דפסחא פרשה ט]

מדרשה זו משתמע שיש בכך איסור תורה. אולם, מדברי הגמרא [שבת קנ.]: "אמירה לנכרי שבות", נראה שמלאכה הנעשית על ידי נכרי אסורה מדרבנן בלבד.

לאור דברי הגמרא נחלקו הראשונים בביאור דרשת המכילתא. רש"י מביא דרשה זו בפירושו לתורה [שמות יב, טז], והרמב"ן תמה על כך וכותב שדרשה זו היא אסמכתא בעלמא:

כל מלאכה לא יעשה בהם – פירש רש"י אפילו על ידי אחרים. ולא הבינותי זה, שאם האחרים האלו ישראל, הם עצמן מוזהרין עליה... ואם אחרים הללו גוים, אין אנו מוזהרים בתורה על מלאכה של גוי כלל לא ביום טוב ולא בשבת, אלא שיש בה שבות מדבריהם עם האמירה שלנו, כמו שאמרו אמירה לגוי שבות, וזה דבר מבואר בגמרא. אבל מצאתי במכילתא: 'כל מלאכה לא יעשה בהם – לא תעשה אתה, ולא יעשה חברך, ולא יעשה גוי מלאכתך'... ובודאי היא אסמכתא בעלמא שבאו לאסור מדבריהם אמירה במלאכת שלנו, וסמכו אותה למקרא הזה.

רוב הראשונים נוקטים כשיטת הרמב"ן, שאיסור עשיית מלאכה על ידי גוי הוא מדרבנן בלבד¹. אולם, יש מן הראשונים הרואים בדרשת המכילתא דרשה גמורה.

בשיטה זו נוקט היראים:

תניא במכילתא, 'כל מלאכה לא יעשה בהם – לא תעשה אתה ולא יעשה חברך ולא יעשה העובד כוכבים מלאכתך'. למדנו מכאן שאסור לישראל להניח העובד כוכבים לעשות מלאכתו בין ביום טוב בין בשבת מדאורייתא... והא דאמרין לעיל אמירה לעובד כוכבים שבות באיסורא דאורייתא, בשאינה מלאכת ישראל קאמר, כגון אומרים לעובד כוכבים תעשה אש שלך לצורכי.

לפי היראים, האיסור ביסודו הוא מדאורייתא, ודברי הגמרא ש"אמירה לנכרי שבות" אמורים כאשר הגוי אינו עושה את מלאכת ישראל, אלא הגוי עושה את מלאכת עצמו לצורך ישראל².

שיטה מעט שונה מופיעה בדברי המהר"ח אור זרוע:

ולי נראה שדרשה גמורה היא ואסורה מדאורייתא היכא דלא קצץ, דבדישראל קא טרח, אבל היכא דקצץ גוי בדנפשיה קא טרח, והיה מותר מן התורה אפילו בבית ישראל, אלא שרבנן החמירו ולא התירו אלא בביתו של גוי. [שו"ת מהר"ח אור זרוע סי' ל]

לפי המהר"ח אור זרוע, כאשר גוי עושה מלאכה בשביל ישראל והישראל לא קצץ לו שכר, יש בכך איסור דאורייתא. בנוסף, חכמים אסרו גם אם ישראל קצץ לגוי שכר, כאשר הגוי עושה את המלאכה בבית ישראל.

¹ הרא"ם [שם] טוען שתורף האיסור שנוי במחלוקת במכילתא עצמה בין רבי יאשיה ורבי יונתן, והלכה כרבי יונתן שמדאורייתא אין איסור במלאכה הנעשית על ידי גוי. [וכעין זה בשו"ת הר"ד סי' מה]. ועי' בהגהות הגר"א למכילתא [שם] המגיה את דרשת המכילתא, ועל פי גרסתו דרשת המכילתא מלמדת שאין איסור במלאכה הנעשית על ידי גוי.

² אמנם, היראים מציע שיטה שונה, שדרשת המכילתא היא אסמכתא בעלמא. [ועי' סמ"ג [לאיון סי' עה] המביא את שתי השיטות וכותב: "ולשון 'לא יעשה' הכתוב בתורה מוכיח קצת שהוא דרשה גמורה"].

מדברי המכילתא עולה שמלבד איסור עשיית מלאכה המוטל על גופו של האדם, קיים איסור שמלאכת האדם תיעשה בשבת. ומטעם זה יש איסור גם כאשר מלאכתו נעשית על ידי גוי.

לכאורה, הבנה זו ניתנת להיאמר גם אם תוקף האיסור הוא מדרבנן בלבד ודרשת המכילתא היא אסמכתא בעלמא. על פי הצעה זו, אמנם התורה לא אסרה מלאכה הנעשית על ידי נוכרי, אך איסור זה מבוסס על עקרונות העולים מדברי התורה, שיש בעייתיות בעצם העובדה שמלאכתו נעשית בשבת³. אמנם, הראשונים מביאים ארבעה טעמים אחרים לאיסור אמירה לנכרי:

א. רש"י [ע"ז טו. ד"ה כיון] כותב: "ומה שאסור לישראל לומר לעובד כוכבים עשה לי כך, זהו משום 'ממצוא חפצך ודבר דבר' – דבור אסור". לפי שיטתו, איסור אמירה לנוכרי נובע מהאיסור לדבר דברי חול בשבת⁴.

ב. הרמב"ם [הל' שבת פ"ו ה"א] כותב: "אסור לומר לגוי לעשות לנו מלאכה בשבת אף על פי שאינו מצווה על השבת ואף על פי שאמר לו מקודם השבת ואף על פי שאינו צריך לאותה מלאכה אלא לאחר השבת, ודבר זה אסור מדברי סופרים כדי שלא תהיה שבת קלה בעיניהם ויבואו לעשות בעצמן". לפי שיטתו, טעם האיסור הוא מחשש שישראל יבוא לעשות את המלאכה בעצמו.

ג. ההגהות מיימוניות [הל' שבת פ"ו אות ב] כותב: "אסור ליתן לנכרי מעות בע"ש שיקנה לו למחר ביום השוק כי יש שליחות לנכרי לחומרא". לפי דבריו, טעם האיסור הוא משום שלחומרא יש שליחות לגוי, ולכן המלאכה מיוחסת לישראל⁵.

ד. הריטב"א [שבת קכב. ד"ה בשביל] כותב: "ואף על גב דאמירה לגוי שבות דרבנן, עשו חכמים חיזוק לאיסור אף מה שעשה הגוי מעצמו לצורך ישראל, דאי לאו הא לא קיימא הא, וכולה חזקה גזירה היא כדי שלא יעשה אדם מלאכתו בשבת על ידי גוי ונעשה השבת חול". לפי שיטתו, טעם האיסור הוא מחמת פגיעה בצביון השבת כתוצאה מעשיית מלאכת ישראל על ידי גוי.

מפשטות דברי הראשונים עולה שאין איסור בכך שמלאכת ישראל נעשית בשבת, ולכן הם נאלצים לבאר את טעם איסור אמירה לנוכרי באופן אחר. אמנם, האבני נזר טוען שקיימים שני איסורים שונים:

דתרי גווני איסורים יש בגוי העושה מלאכתו של ישראל בשבת: הא' משום שליחות, דלחומרא יש שליחות לנכרי... הב', דאפילו הגוי עושה מאליו בלא צווי ישראל, כל שעושה לטובת ישראל בלי שיצפה לתשלום גמול אסור. [שר'ת אבני נזר א"ח סי' מא אות ג]

לדברי האבני נזר, מלבד איסור אמירה לנוכרי קיים איסור בעצם העובדה שנוכרי עושה את מלאכתו בשבת⁶.

נראה, שהאיסור שנוכרי יעשה את מלאכת ישראל בשבת מושתת על דרשת המכילתא דלעיל, האוסרת שמלאכת ישראל תיעשה בשבת. ואם כן, קיימים שני איסורים שונים: איסור אמירה לנוכרי לעשות מלאכה בשבת, ואיסור שמלאכת ישראל תיעשה בשבת⁷.

³ כן עולה מדברי הפרי מגדים [משבצות זהב רמג, ג] הטוען שעל אף שהדרשה היא אסמכתא, לאיסור זה יש חומרה של דין תורה, והואל ויש לו סמך מן התורה.

⁴ לפי זה, האיסור קיים רק באמירה בשבת, ולכאורה מותר לומר לגוי מערב שבת לעשות מלאכה בשבת. אמנם, הקהילות יעקב [שבת סי' נה] מוכיח מספק הגמרא [ב"מ צ.] לגבי אמירה לנוכרי בשאר האיסורים, שקיים איסור בעצם האמירה לגוי לעשות איסור, גם כאשר הדיבור מצד עצמו אינו אסור. מכך לומד הקהילות יעקב, שלרש"י קיים איסור נוסף על אמירה לנוכרי.

⁵ בשיעור ארבעה עשר [גדר איסור עשיית מלאכה בשבת] הובאו דברי הבית מאיר [אהע"ז סי' ה] שאין לאסור מלאכת גוי משום שליחות.

⁶ וכן כותב הקהילות יעקב [שבת סי' יד].

⁷ במקום אחר כותב האבני נזר [א"ח סי' מג אות ו] שבאמירה לגוי קיימים שני איסורים אחרים: "הא' משום דבר דבר... הב' משום שהגוי נעשה שלוחו של ישראל". [וכן כותב הקובץ שיעורים [ביצה אות מט]]. מכך עולה שלשיטתו קיימים שלושה איסורים שונים: דיבור דברי חול בשבת, עשיית מלאכה בשליחות ישראל והיעשות מלאכת ישראל בשבת.

האבני נזר מוכיח את טענתו מדין גוי שבא לכבות את הדליקה המבואר במשנה:

נכרי שבא לכבות אין אומרים לו כבה ואל תכבה, מפני שאין שביתתו עליהן. אבל קטן שבא לכבות אין שומעין לו, מפני ששביתתו עליהן. [קכא.]

הגמרא אומרת ביחס לדין שיש למנוע מקטן לכבות את הדליקה:

שמעת מינה קטן אוכל נבלות בית דין מצווין עליו להפרישו. אמר רבי יוחנן: בקטן העושה לדעת אביו. דכוותה גבי נכרי דקא עביד לדעתיה דישראל מי שרי? נכרי לדעתיה דנפשיה עביד. [שם]

מבואר בגמרא, שההיתר להניח לגוי לכבות את הדליקה נובע מכך ש"נכרי לדעתיה דנפשיה עביד". מכך מוכיח האבני נזר, שיש איסור במלאכה הנעשית 'אדעתא דישראל', גם כאשר היא נעשית מיוזמתו העצמית של הגוי.

דברים אלו מבארים את דברי הירושלמי:

נתן כליו לכובס נכרי ובא ומצאו עובד בו בשבת – אסור. אמר רבי יודן: וימר ליה דלא יעבוד. [ירושלמי שבת פ"א ה"ט]

הירושלמי מלמד שקיימת חובה למחות בגוי העושה את מלאכת ישראל בשבת, גם כאשר ישראל כלל לא אמר עליו לעשות את המלאכה בשבת⁸. על פי דברי האבני נזר נראה שיסוד האיסור הוא בעצם העובדה שמלאכת ישראל נעשית בשבת⁹.

בשולי הדברים נעיר, כי הרמב"ם [הל' שבת פ"ו ה"ג] והראב"ד [שם] נחלקו בדין השוכר גוי למלאכה לימים הרבה, האם מחויב למנוע מהגוי לעבוד בשבת. הקהילות יעקב [שבת סי' יד] טוען שמחלוקתם נעוצה בעניין זה, האם האיסור קיים רק כאשר אומר לגוי לעבוד בשבת או שיש איסור בעצם העובדה שמלאכתו נעשית בשבת על ידי גוי¹⁰.

בעזרת ה' בשיעור הבא נעסוק באיסור הנאה ממלאכה שנעשתה על ידי גוי בשביל ישראל.

להערות ולתגובות: שלמה ליפשיץ

lshlomo26@gmail.com

⁸ השולחן ערוך [רנב, ב] פוסק את דברי הירושלמי להלכה.

⁹ כן עולה מדברי שולחן ערוך הרב [רנב, ז] הכותב שבאופן זה הגוי עושה 'אדעתא דישראל'. אך עי' משנה ברורה [רנב, כב] הכותב שהאיסור הוא רק משום ד"מיחזי דמדעתיה עביד".

¹⁰ אמנם, עי' מגן אברהם [רמד, יד] וט"ז [שם, ה] המבארים את היתרו של הרמב"ם באופן אחר.